

XAVIER DOMÈNECH

«El PSOE no ha metabolitzat el resultat de les eleccions»

Xavier Domènech, cap de llista d'En Comú Podem per Barcelona en les darreres eleccions al Congrés dels Diputats, és la cara tendra de la política catalana. Representa un moviment poc o molt radical, però ell és suau amb els gestos i les ironies. Riu, sense que li sàpiga greu, quan alguna cosa li fa gràcia i, com tants altres dirigents de les 'confluències', és i fa de professor. És professor en excedència de la Universitat Autònoma de Barcelona i fa de professor quan fa política.

*Entrevista de Vicent Sanchis
Fotografies de Jordi Play*

A favor dels pronòstics, la llista En Comú Podem va ser la més votada en les darreres eleccions dites "general" a Catalunya. El seu cap -que no candidat, perquè el candidat és Pablo Iglesias- procedia, com tants altres, del món universitari. El graner de Podemos a Madrid és la Complutense. A Barcelona, el viver de la *confluència* catalana és l'Autònoma. Xavier Domènech tenia fama allà d'*enrotllat*. En un àmbit -el de la política dita *nova*- carregat d'ires i egos, Domènech és cordial i sembla tímid. La qual cosa es fa molt d'agrair.

—Ja tenim les seues dues preguntes. Les preguntes que En Comú Podem proposa per a un referèndum a Catalunya. La primera demana fer-lo dins la legalitat vigent i la segona, a través d'una reforma constitucional. Per a la primera no hi ha -ni és previsible que n'hi haja- un Govern i una

majoria parlamentària favorable. La segona encara és molt més impracticable.

—La reforma no és només a la Constitució. Se'n poden plantejar diverses alhora. A les propostes que vam fer a les nostres bases per arribar a un Govern de coalició hi havia un referèndum d'obertura del procés constituent. Hauríem de mirar com ho encaixem.

—Quan hi haurà majories favorables a una reforma com la que vostès proposen a Espanya? D'ací a quatre o vuit anys en el millor dels casos?

—Nosaltres no diem a ningú que esperi quatre o vuit anys. Hem proposat aquestes preguntes a altres ara per fer un Govern a Espanya. No és una proposta que fem per a un futur imprevisible. I es pot fer sense reforma constitucional. Per la via de l'article 92 de la Constitució. Són idees per negociar, per començar a parlar. Ja sé que ha canviat el context. Que ara ja no negociem. Però aquestes

són les nostres propostes. El PSC ens va respondre amb un referèndum per arribar a una reforma constitucional.

—Alguns dels seus dirigents van dir en aquell moment que, si Catalunya votava diferent, caldria prendre decisions, però no van concretar-les...

—En declaracions públiques havien arribat a dir alguna cosa més. Havien arribat a parlar del Quebec. Però això, efectivament, ens porta a una reforma constitucional que es podria allargar dues legislatures. Amb les majories necessàries. Per això els vam dir que no, que fos el Govern espanyol qui pogués definir una altra via. Ara bé, tens raó, si aquest Govern no es conforma, no hi ha res a fer...

—No. Jo diria una altra cosa. Per molt que el PSC embolique la troca, el PSOE no acceptarà mai cap broma semblant...

—Jo he dit el que ha passat en aquesta negociació acabada. El nostre planteja-

ment no és esperar una reforma constitucional, i que vagin passant els anys. El dret a decidir s'ha de poder exercir com més aviat millor. Plantejar-ho *sine die* buida absolutament de contingut la proposta.

—Concretem-ho més, doncs. Quin Govern podria acceptar una proposta semblant?

—Ara mateix no hi ha proposta de Govern. El pacte de PSOE i Ciutadans no suma i no hem arribat a cap més acord. Si això va així, o hi ha gran coalició, entre el PP i el PSOE, o ens n'anem a eleccions. La proposta de Govern que fem no té resposta. Nosaltres entenem que la tercera força política –Podemos més les confluències– de l'Estat ho planteja així. I ho planteja per conformar un Govern. Malgrat que el PSOE es tanqui a la banda en tot –cosa que és normal si vol pactar amb Ciutadans–, la situació acabarà fent-se insostenible.

—Hi ha escèptics que diuen que si

les converses entre vostès i el PSOE hagueren continuat, el dret a decidir dels catalans hauria estat una de les primeres condicions que Podemos hauria abandonat.

—Ens vam quedar encallats en el primer punt d'acord. En el model econòmic. Però el PSOE inicialment almenys va acceptar fer una mesa de negociació específica per avançar. Una mesa que havíem de conformar En Comú Podem i el PSC. Ens van donar autoritat per fer-ho. Però després que Pedro Sánchez ho digués en la roda de premsa, una sèrie de barons, l'un darrere l'altre, van saltar al coll al senyor Miquel Iceta. I li van traure l'autoritat per negociar. Aquest va ser un dels problemes, és cert. Ara, si parlem d'escèptics, ho han estat des del primer moment. També ens van dir que no portàvem el dret a decidir al programa electoral, després que l'abandonaríem...

—És que no hi era. Almenys al pro-

grama de Podemos. Va aparèixer quan la gent ho va començar a denunciar...

—Al nostre hi era. Té raó. Al de Podemos, no. Però després hi va aparèixer [riu].

—Vostès mateixos ho van complir, per si no n'hi haguera prou amb el PSOE...

—Senyor Sanchis [torna a riure], ara sembla que estem en una tertúlia. Crec que hem demostrat amb escreix que hem defensat aquesta qüestió en campanya electoral i després. Hi havia un principi inexorable en política espanyola: vostè no pot dir el mateix a Barcelona, a Sevilla i a Madrid. Nosaltres hem demostrat que podem dir el mateix a Barcelona, a Sevilla i a Madrid. I ho hem portat fins al final. D'escèptics, n'hi haurà sempre. És una condició permanent. Però, per molt escèptics que siguin, a mi m'agradaria trobar alguna altra força política com En Comú Podem que hagi plantejat tan clarament el dret a decidir dels catalans →

→ en la campanya de les eleccions generals espanyoles. Una cosa és plantejar-lo en una campanya electoral catalana i una altra fer-ho en una campanya electoral espanyola, i defensar-ho tant com ha fet Podemos. El dia que aconseguim el referèndum els escèptics també hi seran. I ens diran: “Escoltin, però aquest referèndum, la pregunta...”

—Li ho dic jo abans. Les dues preguntes que vostès han plantejat tenen un problema. La gent que vol la independència sense que siga una concessió de l’Estat o a través d’una reforma constitucional podrien votar no.

—Després d’haver votat el 9N, dins un procés participatiu i amb una pregunta arbre, no crec que un independentista deixés de votar la nostra proposta. Allò seria un referèndum. Pel que fa a les conseqüències polítiques que se’n derivarien, és veritat que això s’hauria de negociar després. Però fins i tot els que estan plantejant una declaració unilateral d’independència saben que després l’hauran de negociar.

—Si guanya el PSOE les pròximes eleccions i han de sumar amb vostès, això no serà possible. Si guanyen vostès i han de sumar amb el PSOE, això serà més possible?

—Evidentment. De fet, al final hi haurà d’haver alguna reacció. No crec que el moviment sobiranista estigui disposat a acceptar una solució tradicional negociada per les altures. Això ha de passar per un referèndum. A més, la majoria de constitucionalistes espanyols pròxims al PSOE diuen el mateix. El PSC ho va defensar fins fa dos anys. Veig bastant inviable qualsevol altra sortida. L’Estat ha de presentar una proposta seductora per als catalans, perquè s’hi quedin, però aquesta proposta només té legitimitat si s’accepta el dret a decidir. No es pot fer una proposta d’aquest tipus contra la possibilitat que els catalans puguin decidir si volen ser un Estat independent. A Espanya està canviant la percepció. Hi ha una elit política lligada als partits que continua funcionant molt amb relació als vells reflexos, però hi ha també una societat espanyola que ja no funciona segons aquells reflexos. Quan el PSOE massacra el PSC perquè es pensa que acceptar el referèndum els portaria a una derrota electoral s’equivoca. Això ja no és així.

—Quan vostès parlen de “sobiranes compartides” i un nou model de finan-

çament més just que accepte el criteri d’ordinalitat, Podemos a Andalusia o a Extremadura els ho accepta?

—Això és al nostre *Documento de Bases para un Gobierno del Cambio*. Allà hi ha el criteri d’ordinalitat.

—Potser per això vostès trauen mals resultats a Andalusia i Extremadura...

—Crec que en el cas d’Andalusia no és tant això sinó el resultat d’una estructura política diferent. Allà el PSOE és el PRI. Quan hi va haver les eleccions

autonòmiques a Andalusia els resultats de Podemos no van ser com en altres llocs i en aquell moment no hi havia el debat sobre Catalunya.

—Qui es queda la bola negra? Qui anirà a aquestes pròximes eleccions amb l’estigma d’haver impedit un Govern d’esquerres? Vostès o el PSOE?

—La responsabilitat és d’un acord tancat i barrat del PSOE amb Ciutadans. En el dia a dia per veure qui es queda aquesta bola negra, que tot això és molt

sofisticat i complex, el resultat queda bastant clar. Hi ha un partit que podia conformar un Govern d'esquerres i que va decidir fer una aliança prioritària amb un altre partit amb el qual no podia conformar Govern, i que, a més, és un partit de dretes. Un partit que es diu d'esquerres fa una aliança amb un partit de dretes. Quan això passa és per aconseguir alguna cosa. En la història del PSOE, quan s'alia amb un partit de dretes –perquè no és la primera vegada–, és perquè espera traure'n algun resultat. En aquest cas no li'n dóna cap, de resultat...

—Potser no volen un Govern amb Podemos perquè el consideren un partit rupturista i el que buscaven era coaccionar-los. Donar-los un acord amb Ciutadans irreversible amb la intenció d'aconseguir la seua abstenció per evitar eleccions.

—Sí. Crec que és això. Algú ha pensat més en una abstenció per aconseguir la investidura que no en una negociació real. Nosaltres ja els ho hem dit: "Vostès no poden pretendre que tot continuï igual, que nosaltres no siguem, i que la millor manera d'aconseguir que no hi siguem és que ens abstinguem..." Nosaltres som aquí. Representem a Catalunya la candidatura que va aconseguir el resultat majoritari. A Espanya, el nostre aliat, que és Podemos, és, amb les confluències, la tercera força política. No hem vingut aquí per desaparèixer en la decisió de com formar el Govern. Algú va preferir no metabolitzar els resultats del 21 de desembre, buscar una estratègia que li permetés fer veure que el passat encara existia. Això no porta enlloc. Hauran de metabolitzar-ho millor.

—Què li fa pensar que el partit que ara no els volia al Govern si vostès guanyen les pròximes eleccions els donarà el suport parlamentari necessari perquè el formen vostès?

—Gairebé sempre que això ha estat així, ha estat més fàcil arribar a pactes. Els socialistes són un partit de governabilitat, de tocar poder. No és una crítica. És una constatació històrica. Es

«El PSOE és un partit de tocar poder; no és una crítica, és una constatació històrica»

pot comprovar. Quan hi ha hagut una majoria pel canvi ha estat més fàcil que ells s'hi afegissin quan no han quedat per davant.

—Li ho dic amb bon humor i ironia, ara vostès en la pròxima campanya electoral també prendran com a divisa reivindicar un grup parlamentari propi al Congrés?

—Tenim un problema. Legalment, hi havia totes les condicions per fer un grup parlamentari propi, però la decisió política de la Mesa era determinant. A més, hi havia la pressió del PSC. Ens han fet evident tantes vegades com han pogut que ells es prenién com a *casus belli* que no en tinguéssim. Amb un argument que a mi em sembla pobre. "—Com que

«El PSC es va prendre com a 'casus belli' que no tinguéssim grup propi al Congrés»

nosaltres no vam apostar fort per això, ara quedaríem malament si en tinguéssiu vosaltres". "—Escolti, vostès no poden condicionar-nos d'aquesta manera". Tot i que estàvem convençuts que complíem tots els requisits, haurem de millorar les condicions per aconseguir-ho. El grup parlamentari propi no és un tema instrumental. És un tema clau per a nosaltres.

—La història es repeteix. Tornaran a dir que ho intentaran...

—Jo crec que nosaltres hem de fer

tot el que estigui a les nostres mans per aconseguir-ho. No per un tema electoral. És l'expressió de l'existència d'un espai polític català. Això vol dir que haurem de buscar fórmules jurídiques més acabades per blindar-ho. Però haurem de veure els resultats electorals i com es conforma la Mesa del Congrés. Nosaltres teníem una proposta de formació de la Mesa diferent. Però són els resultats electorals els que ho marquen. No ens enganyem, és ella qui decideix si tenim grup parlamentari o no. Més enllà de la normativa. Haurem de fer-ho millor? Sí. Ara, no ho utilitzarem com a arma electoral. Tot i que amb Podemos estem bé. No és un problema de mala relació amb el grup parlamentari que tenim.

—Repetirà vostè com a cap de llista?

—Jo pensava ser-hi només una legislatura.

—Ha estat curteta...

—Exacte! Però això ho haurà de decidir la gent que ho hagi de decidir en el seu moment. Però em sembla que no puc dir-los: "Ja he fet la legislatura i ja me'n puc tornar a casa". Si els subjectes [sic] decideixen que haig de repetir, repetiré sense cap problema.

—Acabe. Entra vostè en les baralles internes de Podem Catalunya? Albano Dante Fachin o Raimundo Viejo?

—No. Tinc molta feina a Madrid. [Riu.] No es pensi, malgrat el que pugui semblar, allà n'hi ha.

—Aquestes baralles no l'afecten? Els té dins el seu grup parlamentari...

—En la dinàmica del grup parlamentari En Comú Podem no ens afecta gens. Sincerament, la dinàmica del nostre grup parlamentari és molt exemplar. Treballem molt units, independentment d'on vingui cadascú.

—Diuen que vostè és molt amic de Pablo Iglesias. Potser passa això. Que s'ho mira des de dalt...

—Això diuen?

—Això diuen.

—He, he, he. Jo estic tranquil perquè sé que al final tothom treballa a fi de bé. [Acaba rient més.] ●